

30.3.2023

kirjaamo@energiavirasto.fi

Dnro: 147/040300/2023

Energiavirasto

LAUSUNTO 1. SUUNTAVIIVOISTA SÄHKÖVERKKOTOIMINTOJEN VALVONTAMENETELMIKSI VALVONTAJAKSOILLA 1.1.2024–31.12.2027 JA 1.1.2028–31.12.2031

Kaupunkiverkot KV11-ryhmä kiittää mahdollisuudesta lausua Energiaviraston 1. suuntaviivoista sähköverkkotoimintojen valvontamenetelmiksi. KV11-ryhmä tukee Energiateollisuus ry:n lausuntoa ja painottaa lisäksi alla olevia teemoja.

Nyt lausuttavana olevat suuntaviivat koskevat valvontamenetelmiä vuosille 2024–2031. Tämä on kriittinen aikaikkuna, jossa vihreä siirtymä on toteutettava, ja energiaverkoilla on tässä merkittävä rooli. Valvontamenetelmien tulee mahdollistaa vihreän siirtymään tarvittavat investoinnit ja siten varmistaa, ettei verkoista muodostu vihreän siirtymän ja yhteiskunnan kehittämisen pullonkaulaa. Verkkotoiminnassa korostuu aiempaa enemmän myös operatiivisen toiminnan kehittäminen.

Energiavirastolla on verkkoyhtiöiden toimittamien kehittämissuunnitelmien kautta hyvä käsitys tulevista investointi- ja kehitystarpeista. Tätä tietoa on tärkeä hyödyntää valvontamenetelmien ohjausvaikutusten arvioinnissa.

Verkkoyhtiöt tarvitsevat pitkäjänteisen ja ennakoitavan sääntely-ympäristön sekä läpinäkyvät ja ymmärrettävät valvontamenetelmät edellä kuvattuihin haasteisiin vastatakseen. On tärkeää, että kaikki sidostahot voivat luottaa valvontamenetelmien toimivuuteen ja ennakkollisen valvonnan pysyvyyteen.

Yksikköhinnat

Suuntaviivojen lausuntoaikana yksikköhintakyselyä ei ole vielä toteutettu eikä yksikköhintojen keräämisen ja muodostamisen kaikkia merkityksellisiä yksityiskohtia ole vielä kuvattu. Tämä tekee suuntaviivojen kommentoinnin tältä osin varsin haastavaksi. Yksikköluettelon riittävä yksityiskohtaisuus ja yksikköhintojen kustannusvastaavuus ovat kuitenkin kriittisen tärkeitä verkon arvon oikeudenmukaisen määrittämisen kannalta.

- Yksikköhintakyselyn perusteella näyttäisi siltä, että yksikköluetteloon on tulossa olennaisen tärkeitä muutoksia, kun toimintaolosuhteiden vaikutus käytettyihin rakenteisiin, menetelmiin ja mitoitukseen otetaan aiempaa paremmin huomioon. Muutokset mahdollistavat sen, että jakeluverkon haltijoilla on tasapuolisemmat edellytykset saavuttaa yksikköhintojen määrittämä kustannustaso. Toivomme että olosuhdeluokittelua tullaan jatkossa vielä laajentamaan koskemaan esim. jakokaappeja ja muuntamoita.
- Suuntaviivoissa on todettu, että yksikköhintoihin ei tehdä inflaatiokorjausta eri vuosille, koska inflaatio on huomioitu kohtuullisessa tuottoasteessa. Korostamme, että vaikka inflaatiokorjaus jakson aikana voitaisiin katsoa tulevan huomioiduksi kohtuullisessa

30.3.2023

tuottoasteessa, yksikköhintojen pohjana kerättävät investointien hintatiedot eivät vastaa jakson alun tilannetta, etenkin kun hinnan muutokset näkyvät käytännössä verkon rakentamisen hinnoissa vähintään vuoden viiveellä. Käytettävien yksikköhintojen tulee kuvata markkinahintaa ja siksi ne on ehdottomasti inflaatiokorjattava valvontajakson alkuhetkeen (1.1.2024). Tämä tulisi todeta selkeästi myös suuntaviivoissa.

- Yksikköhintojen päivitys vain valvontajakson taitekohdassa eli neljän vuoden välein on hyvin perusteltu suuntaviivoissa.

Investointikannustin

- Tuemme Energiateollisuus ry:n lausuntoa investointikannustimen leikkurista. Esitetyn mukaiseen mekanismiin liittyy merkittäviä riskejä, jotka toteutuessaan johtavat jopa tehokkuuden heikkenemiseen ja sitä kautta asiakashintojen nousuun. Lisäksi esitetty hyötyleikkuri rankaisee kohtuuttomalla tavalla lähellä investointitehokkuutta 1 toimivia yhtiöitä, jotka voivat peräkkäisinä vuosina olla tehottomia (capex-suhde alle 1) ja tehokkaita (capex-suhde yli 1).
- Pidämme tärkeänä, että myös sellaisten yhtiöiden investointiedellytykset turvataan, jotka eivät poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi pääse yksikköhintojen määrittämään kustannustasoon. Erityisen tärkeää tämä on valvontamenetelmien suuntaviivojen vuosina 2024–2031, kun energiamurroksen mahdollistaminen edellyttää lisää sähkön-siirtotehoa ja investointeja.

Tasapoistojen inflaatiokorjaus

- Valvontamenetelmien mukaan investointikannustimen tarkoituksena on kannustaa verkkonhaltijaa tekemään investointinsa kustannustehokkaasti ja mahdollistaa korvausinvestointien tekeminen. Kun yksikköhintoja ei päivitetä valvontajakson aikana, tasapoiston laskennassa huomioidaan nykyisin inflaation muutos kuluttajahintaindeksillä. Suuntaviivoissa tasapoiston inflaatiokorjausta esitetään poistettavaksi. Tämä vaikeuttaa korvausinvestointien tekemistä ja rahoitusta merkittävästi.

Esitämme, että tasapoisto määritetään nykyisten valvontamenetelmien tapaan edelleen ja inflaatio huomioidaan kuluttajahintaindeksin mukaisesti.

Yleinen tehostamistavoite

- Inflaatio on nostanut viime vuosina verkkotoiminnan kontrolloitavia operatiivisia kustannuksia merkittävästi ja osa jo toteutuneesta muutoksesta ei ole vielä täysimääräisesti palveluiden hinnoissa. Kun seuraavan valvontajakson kustannusten lähtötasoa määritetään, se jäänee jo lähtötilanteessa liian alhaiseksi.
- Lisäksi lämmityksen ja liikenteen sähköistyminen sekä hajautetun pientuotannon määrän kasvu edellyttää verkkoyhtiöiltä panostuksia toiminnan operatiiviseen kehittämiseen, esisuunnitteluun ja asiakaspalvelutyöhön, mikä nostaa operatiivisia kustannuksia.

30.3.2023

- Suuntaviivoissa esitetään sähköverkkotoiminnoille 2 % yleistä tehostamistavoitetta. Pidämme tätä ristiriitaisena sekä yleisen kustannustason nousun että toimintaan kohdistuvan lisääntyvän työtarpeen ja vaatimusten vuoksi.

Pidämme välttämättömänä, että laadukkaan toiminnan ylläpitämiseksi yleisestä prosentuaalisesta tehostamistavoitteesta luovutaan kuudennella ja seitsemännellä valvontajak-solla.

Verkon rakentamiseen saadut tuet

- Tuemme Energiateollisuus ry:n lausuntoa johtosiirtojen ja yhteisrakentamisen kustannusten käsittelyn erilaisuudesta. Suuntaviivoissa esitetään verkon rakentamiseen saatuja tu-kia käsittelevään kohtaan lisäyksenä tarkennusta, että ”lähtökohtaisesti kyse on aina tu-esta, jos jokin taho osallistuu suoraan verkonhaltijan rakentamiskustannuksiin”. Emme pidä linjausta perusteltuna ja esitämme sen muuttamista. Ulkopuolisten tahojen aiheut-tamien johtosiirtojen kustannusten korvaamista tai yhteisrakentamisen kustannusten ja-kamista ei tule valvontamenetelmissä käsitellä verkon rakentamiseen saatuna tukena.
- Erityisesti kaupunkiolosuhteissa tehdään usein kalliita johtosiirtoja muun kaupunkiraken-tamisen vaatimuksesta.

Pitoaikojen määrittäminen

- Pidämme positiivisena, että teknistaloudelliset pitoajat on mahdollista määrittää uudel-leen. Tämä yhdessä tarkennetun yksikköhintaluettelon kanssa tukee hyvin teknisten rat-kaisuiden ja toimintaympäristön kehityksen muutosten huomioimista.
- Suuntaviivoissa on esitetty purettujen komponenttien tarkkojen keski-ikä tietojen rapor-tointivelvoite. Purettujen komponenttien tilastointi ei nykyisellään ole mahdollista. Se vaatii merkittävästi lisätyötä ja investointia historiatietokantaan, koska laajaa ja tarkkaa tietoa purettujen komponenttien keski-ikästä ei ole verkkoyhtiöillä olemassa. Lisäksi on myös huomioitava, että purettavien komponenttityyppien keskimääräiset pitoajat voivat vaihdella suuresti vuosien välillä eikä keski-ikää voi päätellä yksittäisten vuosien purkutie-tojen perusteella. Tästä syystä emme näe perusteltuna velvoitetta raportoida verkosta pu-rettavien komponenttien ikätietoja.

Poistoerokäsittely

- Tuemme tältä osin Energiateollisuuden lausuntoa ja toteamme esitetyllä poistoeron käsit-telyn muutoksella olevan selkeästi heikentävä vaikutus investointiedellytyksiin.

30.3.2023

Ystävällisin terveisin,
Kaupunkiverkot KV11

Kari Väänänen
puheenjohtaja

Kaupunkiverkot KV11 yhtiöt:

Kuopion Sähköverkko Oy

Helen Sähköverkko Oy

Vantaan Energia Sähköverkot Oy

Turku Energia Sähköverkot Oy

Lappeenrannan Energiaverkot Oy

Lahti Energia Sähköverkko Oy

Pori Energia Sähköverkot Oy

Vaasan Sähköverkko Oy

Alva Sähköverkko Oy

Oulun Energia Sähköverkko Oy

Tampereen Sähköverkko Oy

Energiakaupungit ry:n verkonhaltijoista

KSS Verkko Oy

Seiverkot Oy